

Motion till riksdagen 2020/21:3936

av **Christina Östberg m.fl. (SD)**

Med anledning av prop. 2020/21:132 En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillföra ett skadereduceringsperspektiv i En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025 och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I Sverige röker ungefär 700 000 människor. Så mycket som hälften riskerar att dö i förtid till följd av sin rökning, vilket givetvis är mycket allvarligt.

I Europa sticker Sverige ut med lägst dödlighet i rökningsrelaterade cancersjukdomar bland män. Sannolikt kan det tillskrivas en kombination av effektiva preventiva insatser och att svenska män i större grad använder rökfri tobak i stället för cigaretter. Ungefär en lika stor andel av befolkningen använder tobak eller nikotinprodukter i Europa. Den stora skillnaden är att cigarettökningen fortsatt ligger på långt högre nivåer i övriga Europa än i Sverige.

Den svenska tobaksstrategin har historiskt fokuserat på två saker: 1) effektivt preventionsarbete och 2) sluta röka-insatser. Det har gett goda resultat. Sverige har en väsentligt lägre andel rökare än jämförbara länder. Trots bred kännedom om riskerna med rökning fortsätter många, antingen för att de inte klarar att eller vill sluta röka. För den här gruppen människor föreslår vi ett tredje ben i tobaksstrategin: skademinimering. Den rimliga ingången i tobakspolitiken borde vara att verka för skademinimering, genom att stödja de initiativ som leder till färre skador.

Att snus orsakar färre skador än cigaretter är ingen nyhet. Till skillnad från cigaretter har snus en funktion att fylla folkhälsomässigt, som ett hälsosammare alternativ till rökning. Sverige har en väsentligt lägre andel rökare än jämförbara länder. Vår uppfattning är således att det får anses vara bättre att rökare går över till mindre skadliga, rökfria alternativ till cigaretter.

Lejonparten av de skadliga ämnen som orsakar rökningssjukdomar bildas av rök som uppstår när tobaken förbränns. Nikotinet är beroendeframkallande och inte riskfritt, men det är inte den primära orsaken till de rökningssjukdomarna. Samtidigt är det viktigt att även följa upp de rökfria tobaks- och nikotinprodukterna regelbundet, framför allt för att säkra att de inte attraherar nya grupper av användare, som exempelvis ungdomar, före detta rökare eller icke-rökare.

I Norge har skademinimering inkluderats i den norska tobaksstrategin, och i den senaste budgetpropositionen beslutades det om en skattesänkning på snus med 25 procent, men med bibehållen hög skatt på cigaretter, för att få befintliga rökare att gå över till mindre skadliga alternativ. Liknande steg har tagits i t.ex. Nya Zeeland, USA och Italien. Därför anser vi att det vore önskvärt att det i ANDTS-strategin för 2021–2025 infördes ett skadereduceringsperspektiv även för tobak, i likhet med det som i dag är aktuellt för alkohol.

Genom att driva en politik som uppmuntrar människor att välja mindre skadliga alternativ menar vi att det finns en oerhört stor potential att komma i mål med att skapa ett rökfritt Sverige.

Christina Östberg (SD)

Clara Aranda (SD)

Per Ramhorn (SD)

Carina Ståhl Herrstedt (SD)